

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ HEDEF KİTLEYE YÖNELİK MASAL YAZMA BECERİLERİ*

Bilge BAĞCI AYRANCI** -Filiz METE***

Öz

Okul öncesi çağı çocuğu somut işlemler dönemindedir. Bu bakımdan kendisine kavratılmak istenen soyut hedeflerin, davranışların, kazanımların somutlaştırılması gerekmektedir. Öğrencide yapılmak istenen davranış değişikliğinin öncelikle bir masal kahramanı üzerinden kendisine sunulması bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda öğrenci yapması muhtemel hataların sonuçlarını da masallar üzerinden görebilir. Bu anlamda masallar özellikle okul öncesi dönem gibi hayal gücünün üst sınırdaki kullanıldığı bir evrede yaparak yaşayarak öğrenme ilkesine de hizmet etmektedir. Eğitimde kazandırılmak istenen davranış değişikliğinin masallar yolu ile verilmesi özellikle somut işlemler döneminde olan okul öncesi dönem çocukları için çok önemlidir. Bu nedenle okul öncesi dönem öğretmen adaylarının istedikleri kazanıma göre masal yazma becerilerinin değerlendirilmesi ve durum tespiti yapılması araştırmacılar için önemlidir. Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımı kapsamında tarama modelindedir. Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Bölümü öğrencilerinden gönüllü öğrencilere diledikleri bir kazanıma dair masal yazmaları istenmiştir. Yazılan masallar Ayrancı ve Karahan (2017)'in Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerden elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur. Araştırma okul öncesi dönem öğretmen adaylarının kazanımlara göre ve hedef kitleye göre eğitim öğretim materyali hazırlayabilme becerisini ortaya koyması bakımından önemlidir. Bu konudaki eksikliklerin tespiti ve üzerinde durulması gereken hususlara ışık tutması bakımından çalışma önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Masal, Okul öncesi, Etkinlik, Eğitim.

PRE SCHOOL TEACHERS' THE ABILITY to WRITE FAIRY TALES SUITABLE for PRESCHOOL STUDENTS

Abstract

Preschool children are in the period of concrete procedures. In this respect, the abstract goals, behaviors and achievements that are to be taught should be concretized. In this respect, it is of great importance that the behavior change

* Bu çalışma 2018 yılında Ankara'da düzenlenen 6. Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi kapsamında sunulan bildirinin genişletilmiş ve geliştirilmiş tam metnidir.

** Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, bilge.ayranci@adu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-9889-2777

*** Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, filizmetehoca@gmail.com, Orcid: 0000-0002-8835-3884

desired to be made in the student is first presented to him through a fairy tale hero. At the same time, students can see the results of possible mistakes through fairy tales. In this sense, fairy tales also serve the principle of learning by living in a stage where the imagination is used at the upper limit, especially in the preschool period. It is especially important for preschool children who are in the period of concrete procedures to give the behavior change that they want to gain in education through fairy tales. For this reason, it is important for the researchers to evaluate fairy tales writing skills and to determine the situation according to the achievement they want. This research is a screening model within the scope of quantitative research approach. Faculty of Education Preschool Education students were asked to write fairy tales to volunteers. Tales written were evaluated using Ayrancı and Karahan (2017) Written Expression Evaluation Scale. Suggestions were made according to the results obtained from the data. The research is important in terms of demonstrating the ability of pre-school teacher candidates to prepare educational materials according to the gains and target audience. The study is important in terms of identifying the deficiencies and shedding light on the issues that need to be addressed.

Key Words: Turkish, fairy tales, pre-school, activity, education.

GİRİŞ

Masal; genellikle nesir halde bulunan başında, ortasında ve sonunda tekerlemeler gibi kalıplaşmış ifadelerle yer verilen; kahramanları insan, hayvan ve olağanüstü varlıklardan seçilebilen, içinde olağanüstü olaylar geçen, mekânı ve zamanı belli olmayan; eğlendirmek, eğitmek, öğüt vermek, belli olguları ve olayları kavratmak için çoğunlukla sözlü olarak yaratılmış, bir kısmı ise yazılı olarak yaratılmış olan edebî bir türdür (Çetinkaya, 2007: 9).

Yardımcı (2004: 241) masalları şu türlere ayırmaktadır:

1. Halk Masalları
 - 1.1. Hayvan Masalları
 - 1.2. Asıl Masallar
 - 1.2.1. Olağanüstü Masallar
 - 1.2.2. Gerçekçi Masallar
 - 1.3. Yalanlamalı Masallar
 - 1.4. Zincirlemeli Masallar
2. Edebî Masallar
 - 2.1. İşlenmiş Masallar
 - 2.2. Yapma Masallar

Halk masalları, anonim ürünlerdir. Halk masallarından en yaygın olanı, hayvan masallarıdır. Hayvan masallarının en belirgin özelliği, “ders verme” amacını gütmesidir. Olağanüstü masalların en önemli özelliği, olayların ve kahramanların hayalî özellikler taşımasıdır. Dev, cin, cadı, peri, ejderha gibi olağanüstü özelliklere sahip kahramanlar vardır. Gerçekçi masalarda gerçek hayatta yer alan kişilerin başlarından geçen olaylar anlatılmaktadır. Yalanlamalı “masalarda bir kişinin övünme huyları, alaya alınarak anlatılmaktadır. Hacim açısından diğer masallara göre daha

Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Hedef Kitleye Yönelik Masal Yazma Becerileri

kısadır” (Yardımcı, 2004: 252). Zincirlemeli masalarda “kahramanların hemen tamamı hayvanlardan oluşmaktadır. Zincirleme masallar, küçük ve önemsiz olayların ard arda dizilerek halkalar halinde meydana getirdiği masallardan ibarettir.” (Bilkan, 2001: 19).

Masallar, genel olarak üç bölümden oluşmaktadır:

1. Tekerleme bölümü.
2. Asıl masal bölümü.
3. Son bölüm. (Çetinkaya, 2007: 20)

Çocuklar, masallardan edinilen deneyimlerle yaşamı ve kendini tanıyarak ve davranışlarına yön verirler. Onlara kazandırılmak istenen davranışlar, değerler, iletiler, bilgiler masallardaki olaylar aracılığıyla somutlaştırılır. Bu somutlaştırmada sanatsal bir kurgu vardır (Çetinkaya, 2007: 33).

Masallar, beceri kazandırmanın esas olduğu Türkçe eğitimi gibi derslerde hem dil etkinlikleri hem de yaratıcı çalışmalar için önemli bir üründür. Bünyesindeki kurgu, hayal, derinlik ve dil zenginliği nedeniyle masalların, sınıf içi çalışmalarda önemli bir araç olduğu söylenebilir (Çetinkaya, 2007: 53).

Çocuk edebiyatı çocuğun ruhsal gelişimine ve estetik zevk gelişimine büyük katkı sağlar. Çocuğun okul öncesi dönemde edebi eserle buluşması onun hayal dünyasının gelişmesine, hoşça vakit geçirmesine, yaşama sevinciyle dolmasına, eserde geçen karakterlerin yerine kendini koymasıyla algılama ve yorumlama gücünün artmasına neden olur. Bu sayede yaratıcı düşünme gücü ve sosyalleşme artar (Can, 2012: 20).

Masal, günümüzde çocuğun eğitiminde, hayal gücünün geliştirilmesinde, yaratıcılığın artırılmasında ve anadili öğretiminde büyük bir payı olduğu görüşü kabullenilmektedir (Altunkaynak, 2012:22).

Masallar, çocukların sosyalleşme sürecinde, toplumun kültürel değerlerini kuşaktan kuşağa aktarma görevini de üstlenirler (Şahin, 2011: 219).

Çocuğun kendisine okulun verdiği bilgileri mal edebilmesi ve özümseyebilmesi iyi örneklerle mümkündür. “İyi-kötüyü, doğruyu-yanlışı, güzeli-çirkini teorik olarak öğrenip kuralları, kanunları ezberlediği hâlde, yalan söylemeyi, rüşvet almayı, çalmayı, kişisel çıkarını her şeyden üstün tutmayı, başkalarını bertaraf etmek için onlara iftiralara atmayı, ayıplarını araştırarak, hilelerle onlara zarar vermeyi sürdüren, hatta bunları başarı sayan kimselerin varlığı, onların öğrendiklerini benimseyememiş olmalarındandır” (Aydın, 2010: 18).

Masalların eğitimsel işlevi bugün kabul edilen bir gerçek olmakla birlikte, çocukların ilgisini çektiği de ortadadır. Gizemli havası, serüven dolu fantastik olaylar içermesi, çoğunlukla iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması masalları çocuğun dünyasına yakın bir hale getirmektedir. “Masallar insanı özellikle çocukluk döneminden başlayarak içinde yaşadığı kültürel ortamda kendine güvenen bir birey olarak yetiştirme amacını taşıyan araçlardır” (Boratav, 1969: 96).

Gökşen’e göre (1955): “Çocukta ana dili kavramasına, gelişmesine büyük bir hizmeti olan masal, aynı zamanda çeşitli faydalar sağlayan bir sanat ve terbiye aracıdır. Henüz okuma yazma bilmeyen okul öncesi çağındaki yavruların başlıca fikir ve duygu besinini masallar teşkil eder. Masallar sayesinde ki çocuk, ana dilinin kelimelerini,

kullanılış şekillerini kolaylıkla kavramaya ve bir gün doğrudan doğruya, istediği zaman, kolayca okuyabilmek üzere- okuma heves ve isteğini duymaya başlar.”

Eğitim değeri olan kaliteli masallar çocuğun ruhunu, iyi örneklerle göre inşa eder, dil öğretimi, dil kullanımı, dil gelişimi ve dil bilinci açısından önemi göz ardı edilemeyecek ölçüde büyüktür (Pilancı, 2012).

Masallar bir halkın yaşam özelliklerini ve değerlerini bir ayna gibi yansıtır, masallar ayrıca dil becerilerine bulunduğu katkı, ikilemeler, pekiştirme sıfatları gibi dil unsurları bakımından çocuğa zengin bir içerik sunması bakımından da önemlidir (Yavuz: 1996: 460-461).

Yöntem

Bu araştırma nicel araştırma yaklaşımı kapsamında tarama modelindedir. Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Bölümü öğrencilerinden gönüllü öğrencilere diledikleri bir kazanıma dair masal yazmaları istenmiştir. Yazılan masallar Ayrancı ve Karahan'ın (2017) Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerden elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma okul öncesi dönem öğretmen adaylarının kazanımlara göre ve hedef kitleye göre eğitim öğretim materyali hazırlayabilme becerisini ortaya koyması bakımından önemlidir. Bu konudaki eksikliklerin tespiti ve üzerinde durulması gereken hususlara ışık tutması bakımından çalışma önem arz etmektedir.

Bulgular

Tablo 1. Maddelere Göre Katılımcıların Puan Ortalamaları

Madde	Puan (En düşük 1- En yüksek 5- Ortalama 3)
ORİJİNAL FİKİR KULLANMA	3,27451
HAYALGÜCÜNÜ KULLANMA	3,254902
GÖZLEMLERİNDEN YARARLANMA	3,284314
DENEYİMLERİNDEN YARARLANMA	3,205882
DÜŞÜNCELERİ AKICI ŞEKİLDE İFADE ETME	3,254902
YAZIDA YETERLİ AYRINTIYA YER VERME	3,186275
DİLSEL YARATICILIKTAN FAYDALANMA	3,22549
YARATICI BENZETMELER KURMA	3,215686
YARATICI BETİMLEMELER KURMA	3,166667
YAZIDA ZENGİN BİR SÖZCÜK DAĞARCIĞINA YER VERME	3,088235294

Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Hedef Kitleye Yönelik Masal Yazma Becerileri

YAZIDA AHENK KURMA	3,107843137
AKIŞ SIRASI OLUŞTURMA	3,166666667
OLAYLARA YA DA DURUMLARA FARKLI YORUMLAR GETİRME	3,156862745
KONU SINIRLANDIRMASI	3,12745098
PARAGRAF YAPISI KURMA	3,098039216
TUTARLI BAŞLIK BULMA	2,696078431
YAZI TARZI OLUŞTURMA	3,058823529
SAYFA DÜZENİNE UYMA	3,156862745
DİL BİLGİSİ ve İMLA KURALLARINA UYMA	3,303921569

Tabloda görüleceği üzere okul öncesi öğretmen adaylarının masal yazımlarından en yüksek puanı Dil bilgisi ve imla kurallarına uyma başlığından aldıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilere dili kullanma yönünden rol model teşkil etme bakımından bu bulgu önemlidir. Okul öncesi öğretmen adayları yazılarında gözlemlerden yararlanma ve orijinal fikir kullanma bakımından sırasıyla yüksek puanlar alırken, en düşük puanları tutarlı başlık bulma, yazı tarzı oluşturma, yazıda zengin sözcük dağarcığı kullanma ve paragraf yapısı kurma maddelerinden almışlardır.

Tablo 2. Katılımcıların Masal Yazımlarında Aldıkları Puanlar

Katılımcı no	Aritmetik Ortalama
1	90
2	92,5
3	51,5
4	49,5
5	81,5
6	62
7	53
8	55,5
9	38,5
10	77,5
11	78,5
12	78
13	63,5
14	51
15	66,5
16	76
17	51
18	60
19	67
20	43
21	38,5
22	47,5

23	73,5
24	48
25	64
26	74,5
27	54
28	83,5
29	61,5
30	56,5
31	73
32	43,5
33	49,5
34	44
35	60,5
36	50
37	75
38	49
39	45
40	53,5
41	61,5
42	38
43	42,5
44	48,5
45	52
46	58
47	57,5
48	71
49	54,5
50	69
51	76,5
Genel Ortalama	59,99019608

Tablo 2’de görüleceği üzere yazılı anlatım değerlendirme ölçeğinden en yüksek alınabilecek puan olan 95’in ortalama puanının (47,5) altında kalan 8 katılımcı vardır. Katılımcıların genel ortalaması 59, 9 olarak bulunmuştur. Bu değer 95 üzerinden çok da yüksek bir puan olarak yorumlanmayabilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi öğretmen adaylarının yazılı anlatım değerlendirme ölçeğine göre çok yüksek olmasa da genel anlamda ortalamanın üzerinde puanlar aldıkları ancak tutarlı başlık bulma, yazı tarzı oluşturma, yazıda zengin sözcük dağarcığı kullanma ve paragraf yapısı kurma gibi konularda desteklenmeleri gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın bulgularını destekleyecek nitelikte Şahin, Kartal ve İmamoğlu’nun (2013: 109) araştırmalarında öğretmen adayları aldıkları derslere ilişkin sınırlılıklar

Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Hedef Kitleye Yönelik Masal Yazma Becerileri

kısmında hikaye, masal öğretilmemesi, yöntem olarak nasıl etkili kullanılabileceğinin gösterilmemesini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmen adayları somut işlemler dönemindeki hedef kitleye hitap edeceği için masallar onlar için vazgeçilmez eğitim materyalleri olacaktır. Bu anlamda öğretmenin kendi masalını oluşturması masal seçimi konusunda ve istediği kazanıma göre masal oluşturabilmesi açısından büyük bir kolaylık sağlayacaktır. Çocuk Edebiyatı derslerinin okul öncesi öğretmen adayları için hali hazırda uygulanan teorik kısmının yanında uygulamalı kısmının da oluşması ve öğretmen adayının bu alandaki eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Altunkaynak, M. (2012). "İlköğretim 1. Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Masal Metinlerinin Türkçe Dersinin Amaçları Doğrultusunda Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri", Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aydın, M.Z. (2010). "Okulda Değerler Eğitimi", Eğitime Bakış, Ankara, Yıl:6, Sayı:18, Ss.16-19.
- Bağcı Ayrancı, B. Ve Karahan, L. (2017). "Çağrışım Tekniğinin Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Katkısı: Ölçek Geliştirme ve Etkinlik Oluşturma Çalışması", Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6(2), 1148-1177.
- Bilkan, A.F. (2001). "Masal Estetiği", İstanbul : Timaş Yay.
- Boratav, P. N.(1969). "100 Soruda Türk Halk Edebiyatı", İstanbul, S.96.
- Can, D.T. (2012). "Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Araştırma Tanımlar, Türler, Teoriler", Doktora Tezi, Ege Ün.v., Sosyal Bilimler Enst., İzmir
- Çetinkaya, Z. (2007). "Masalların Türkçe Öğretimindeki Yeri ve Önemi", Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Gökşen, E. N. (1955). "Masalın İmkanları ve Ana Dile Hizmeti", Türk Dili, Cilt: III, Sayı: 33.
- Pilancı, H. (2012). "Çağdaş Eğitimde Halk Edebiyatının Kullanılması", <https://www.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/2274/Unite02.Pdf>, 16, 05.
- Şahin, Ç.; Kartal O. Y.; İmamoğlu, A. (2013). "Okul Öncesi Öğretmen Yetiştirme Programı Hakkında Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşleri", Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), Cilt 14, Sayı 1, Sayfa 101-118.
- Şahin, M. (2011). "Masalların Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi", Millî Folklor, Yıl 23, Sayı 89, 208-219.
- Yardımcı, M. (2004). "Türk Halk Edebiyatında Nesir". Ankara: Ürün Yayınları.
- Yavuz, M. (1996). "Masalların Eğitim İşlevleri ve Dil Öğretimindeki Yeri". Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

SUMMARY

Introduction

The student in terms of the development of language skills in preschool stories is very important. Listening and speaking skills first encountered in fairy tales in terms of student training materials. Reading and writing is going to affect this process in the future, should not be neglected. This awareness training of pre-school teachers school to complete their education. Preschool teacher-nominated tales as a training material use and selection. In this regard, prospective teachers must know the properties of the target audience.

One of the basic principles of education is the principle into the unknown than known. Generally speaking, kids long before school period from tales of the circles. For this reason, the fable of the boy will be save behavior through giving will be effective on children. The boy's behavior change is effective on the fairy tale heroes of behaviour in this context. Preschool children are the beginning of a fairy tale hero for which the last events and receive their lessons acquired by example.

Preschool age children is tangible operations period. In this regard, to have students understand that the requested abstract goals, behavior, gains embody. Course materials often perpetuate the desired behavior change be done primarily through the presentation of a fairy tale hero in this regard is of great importance. At the same time, students are likely to make mistakes and the results are visible through the tales. In this sense, fairy tales, especially the upper border of the imagination like preschoolers on a stage by learning by doing and the principle of service.

In education they desired behavior change venue for giving particularly concrete actions with the way fairy tales is very important for the children of the preschool period. Therefore according to conquest, they want prospective teachers preschool tale of writing skills evaluation and due diligence, it is important for researchers to be done.

Method

This research is a screening model within the scope of quantitative research approach. Education Faculty, department of preschool education by offering a full range of volunteer students were asked to write a fairy tale about a conquest. Written tales Ayrancı and Karahan (2017) in written expression was evaluated using a rating scale. Made suggestions to the results obtained from the data.

Research prospective teachers of preschool period according to the target audience and gain academic facility to put forward the ability is important in terms of the material. In this topic, should focus on the identification of the gaps and to keep working in terms of light.

Results

Preschool teacher evaluation written expression scale of very high though not generally received above-average scores, but finding the title, writing style consistent creation, using rich vocabulary and paragraph in the article structure the result is not supported on issues such as setting up.

Okul Öncesi Öğretmeni Adaylarının Hedef Kitleye Yönelik Masal Yazma Becerileri

Discussion

To support the findings of this study in nature the Şahin, Kartal and İmamoğlu (2013:109) courses in teacher candidates research relating to limitations on the part of the story, the fairy tale would contend ought not, method as to how effective doesn't show that they could be used.

Pedagogical Implications

Preschool teacher candidates will appeal to the target audience during concrete operations for fairy tales will be an indispensable educational materials for them. In this sense, the teacher's selection of fairy tales and throw according to conquest, want to be able to create a great convenience in terms of fairy tales. Children's literature courses for pre-school teachers currently implemented by the theoretical part and the practical part of the teachers in this field, shortfalls.

